

Agricultural Policies in OECD Countries: Monitoring and Evaluation 2007

Summary in Czech

Zemědělská politika v zemích OECD: Monitorování a zhodnocení – 2007

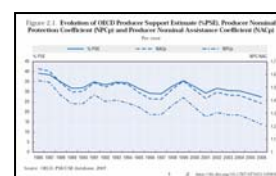
Přehled v českém jazyce

- Zpráva *Zemědělská politika v zemích OECD* nabízí aktuální odhady podpory zemědělství v zemích OECD a analýzu zemědělské politiky v jednotlivých zemích.
- Zpráva dokládá, že státní podpora zemědělství v zemích OECD od 80. let minulého století poklesla, stále však hraje podstatnou roli, ačkoli se v různých zemích velmi liší.
- Zpráva také zkoumá nedávný vývoj zemědělské politiky, včetně změn evropské společné zemědělské politiky (CAP), revizí v Japonsku a Koreji a možného budoucího vývoje zemědělské politiky v USA a Švýcarsku.

Zemědělské politiky byly v roce 2006 zaváděny v kontextu obecně posilujících cen zemědělských komodit a pokračujícího oslabování amerického dolaru. V domácí oblasti reforma zahrnovala další oddělení podpory v rámci Evropské unie prostřednictvím systému jednotných plateb na podnik (SPS – Single Payment Scheme). V Koreji i v Japonsku nedávno došlo k dohodě o reformních opatřeních, zatímco v USA probíhá příprava návrhu nové zemědělské legislativy, která má nahradit současný zemědělský zákon. Mnohé země vyvíjejí programy na podporu výroby biopaliv. Stále probíhající jednání o tzv. Rozvojové agendě z Doha (Doha Development Agenda) prozatím k dohodě přes intenzivní diskuze nedospěla a následkem toho zůstává multilaterální obchodní politika v podstatě nezměněna.

Odhadovaná míra podpory v zemích OECD (procento odhadované podpory producentů) vyjádřená jako podíl hrubých příjmů farem klesla z průměrných 38 % příjmů v letech 1986–1988 na 29 % v letech 2004–2006. V roce 2006 dosáhla odhadovaná podpora producentů 27 %, což představuje úbytek o další 2 procentní body oproti roku 2005. V zemích OECD jako celku se však celková úroveň podpory producentů od konce 90. let minulého století příliš nezměnila. V posledním období nastal vývoj ve způsobu distribuce podpory producentům – došlo k významnému posunu od opatření spojených s produkcí konkrétních komodit. Přes značné omezení však opatření spojená s produkcí stále ve většině zemí převládají. Došlo také pouze k omezenému pokroku směrem k politikám zaměřeným na jasně definované cíle a příjemce. Lepší zacílení politiky by zvýšilo její efektivitu v plnění domácích cílů, zvýšilo hospodárnost a přineslo její zprůhlednění.

[Graf 2.1. Vývoj odhadované podpory producentů \(% PSE\), koeficientu nominální ochrany \(NPCp\) a koeficientu nominální pomoci \(NACp\)](#)

Přes částečné snížení je zemědělství v zemích OECD stále charakterizováno vysokou mírou podpory

---

Za rok 2006 je výše podpory producentů v zemích OECD odhadována na 268 miliard dolarů, neboli 214 miliard eur, což tvoří 27 % příjmů farem. Podpora vyjádřená jako podíl příjmů farem v letech 2004–2006 ve srovnání s lety 1986–1988 poklesla. Spolu s podporou obecných služeb pro zemědělství, například výzkumu, infrastruktury, kontrol, marketingu a propagace, byla celková podpora zemědělského sektoru v letech 2004–2006 ekvivalentní 1,1 % HDP zemí OECD, což je méně než polovina průměrné hodnoty 2,5 % v letech 1986–1988.

---

*Mezi jednotlivými zeměmi
přetrvávají velké rozdíly v míře
podpory*

Přestože výše podpory ve srovnání s lety 1986–1988 klesla, zůstávají mezi jednotlivými zeměmi stále velké rozdíly v míře podpory. Podpora producentů v letech 2004–2006 dosahovala na Novém Zélandu přibližně 1 % příjmů farem a v Austrálii 5 %. V USA a Mexiku dosáhla 14 %, v Kanadě 22 % a v Turecku 24 %. Úroveň 34 % v zemích Evropské unie byla 5 procentních bodů pod průměrem zemí OECD. V Japonsku tvořila podpora 55 % příjmů farem a na Islandu, v Norsku, Koreji a ve Švýcarsku více než 60 %.

---

*Omezování míry podpory probíhá
v jednotlivých zemích nerovnoměrně*

Od období 1986–1988 poklesla míra podpory vyjádřená procentem příjmů farem nejvíce v Kanadě, Mexiku (od období 1991–1993) a na Novém Zélandu. Mezi zeměmi s vysokou mírou podpory došlo k největším poklesům na Islandu, ve Švýcarsku a v Japonsku. Celková výše podpory zemědělství vyjádřená jako podíl HDP poklesla ve všech zemích OECD, přičemž vysoký podíl Turecka na celkové podpoře odráží jeho poměrně rozsáhlý zemědělský sektor a relativně nízkou hodnotu HDP.

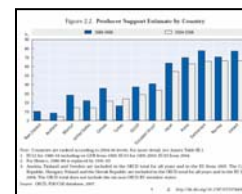
---

*Výraznějšího pokroku bylo dosaženo
ve způsobu vyplácení podpory
producentům*

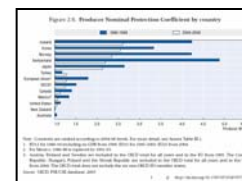

Podíl forem podpory producentů, které nejvíce deformují produkci a obchod, tj. podpory spojené s výstupy nebo proměnnými vstupy, poklesl v zemích OECD z 86 % v období 1986–1988 na 64 % v období 2004–2006. Pokles podpory spojené s výrobou (včetně podpory tržních cen, která se odráží zejména v opatřeních chránících obchod přes hranice) je také zřetelný ve výrazném snížení rozdílu mezi cenami domácích a zahraničních producentů (měřeno koeficientem nominální ochrany producenta – NPC). V období 1986–1988 byly průměrné ceny producentů ze zemí OECD o 51 % vyšší než ceny zahraničních producentů. V období 2004–2006 se tento rozdíl snížil o polovinu, na 25 %. K největšímu snížení rozdílu došlo ve Švýcarsku, Norsku a na Islandu, kde jsou však ceny domácích producentů stále více než dvojnásobné v porovnání s cenami zahraničními, což je také případ Japonska a Koreje. Omezení nejvíce deformujících forem podpory bylo provázeno zvýšením plateb na základě rozlohy obdělávané nebo neobdělávané půdy, počtu zvířat, výnosů nebo příjmů. V posledních letech vzrostla důležitost plateb, u nichž není vyžadována žádná produkce. Platby jsou stále více spojovány s podmínkami tzv. křížové shody (cross-compliance), a to zejména v oblasti ochrany životního prostředí.

Obrázek 2.2. Odhadovaná
podpora producentů
v jednotlivých zemích

Obrázek 2.6. Nominální
ochrana producenta
v jednotlivých zemích

Většina podpory je stále zaměřena na konkrétní komodity, zemědělské politiky umožňující producentům vyšší flexibilitu však získávají na důležitosti

---

Převody za jednotlivé komodity (SCT – Single Commodity Transfer) zůstávají nejdůležitější složkou odhadované podpory producentů, ačkoli jejich podíl na celkové podpoře poklesl z 88 % v období 1986–1988 na 64 % v období 2004–2006. Omezení převodů zaměřených na jednotlivé komodity nebyly mezi různými komoditami rozloženy rovnoměrně. Zatímco podíl SCT u příjmů producentů mléka, vajec, obilí a olejnin poklesl více než o polovinu, u jiných tradičně intenzivně chráněných sektorů, jako jsou rýže a cukr, došlo pouze k malému snížení (tyto komodity si zachovávají nejvyšší procentuální podíl SCT a NPC). Podpora se v průběhu doby rozvinula do podoby rozpočtových plateb méně vázaných na produkci jednotlivých komodit (a tedy ne ve formě SCT), buď umožněním plateb pro skupiny komodit (nebo všechny komodity), nebo zrušením požadavku produkce pro získání platby.

V letech 2005 a 2006 bylo v zemědělské politice zavedeno mnoho důležitých změn...

Realizace reformy společné zemědělské politiky z roku 2003 pokračovala v Evropské unii zavedením systému jednotných plateb na podnik od roku 2005 a rozšířením reformy na produkci cukru v roce 2006. Pro období 2007–2013 byly přijaty nové zásady rozvoje venkova (Rural Development Regulation), k nimž země Evropské unie vytvoří vlastní implementační programy. Island postupně nahrazuje platby za mléko na základě produkce platbami za počet kusů dobytka (2005–2012). Nový základní plán pro oblast potravin, zemědělství a venkovských oblastí byl vytvořen také v Japonsku. Jednou z jeho vlastností bylo zavedení nových přímých plateb od roku 2007, které umožní producentům pružněji reagovat. Korea zahájila realizaci revize opatření v rámci produkce rýže, která zahrnuje ukončení státních výkupů a zavedení přímých plateb. Švýcarsko postupně odstupuje od systému kvót na produkci mléka.

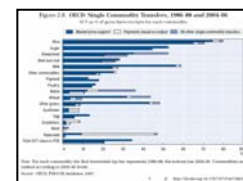

... a o některých nových změnách se uvažuje

Spojené státy se nacházejí v závěrečném roce platnosti zemědělského zákona pro období 2002–2007 a nyní připravují návrhy nového zákona. Návrhy nové zemědělské politiky ve Švýcarsku pro období 2007–2011 (AP 2011) předpokládají další posun od opatření podporujících ceny komodit.

[Obrázek 2.8. OECD: Převody za jednotlivé komodity podle komodit](#)

---

*Multilaterální jednání
o zemědělském obchodu byla
obnovena, jejich úspěšný výsledek je
však pochybný*

Obchodní jednání v rámci tzv. Rozvojové agendy z Doha (DDA) pokračovala pod záštitou Světové obchodní organizace, nebylo však dosaženo žádných výsledků a došlo ke zintenzivnění jednání o bilaterálních a regionálních obchodních dohodách. Pokrok v multilaterálních obchodních jednáních by znamenal další podnět k provedení reformy zemědělské politiky.

© OECD 2007

Tento přehled není oficiálním překladem OECD.

Reprodukce tohoto přehledu je povolena, jsou-li uvedena autorská práva OECD a název původní publikace.

Vícejazyčné přehledy jsou překlady výtahů z publikací OECD původně publikovaných v angličtině a francouzštině.

Jsou zdarma k dispozici v internetovém knihkupectví OECD: www.oecd.org/bookshop/

Další informace vám poskytne Odbor pro legislativu a překlady při OECD, Ředitelství pro veřejné záležitosti a komunikaci: e-mail: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

Navštivte naši internetovou stránku: www.oecd.org/rights/

